

۸۶۶۵

شهرستان سیریک

از دیروز تا امروز

جلد نهم

پژوهش و نگارش

علی شاهوماهی کیر

سرشناسه	: ماهی گیر، علی، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: شهرستان سیریک از دیروز تا امروز / مولف علی شاهوماهی گیر.
مشخصات نشر	: قم: دارالتفسیر، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ج۲: نقشه (بخشی رنگی).
شابک	: دوره ۶-۹۷۸-۹۶۴-۵۳۵-۴۹۷-۳۱: ج. ۳۱-۹۷۸-۹۶۴-۵۳۵-۴۹۹-۰۲: ج. ۰۲-۹۷۸-۹۶۴-۵۳۵-۴۹۹-۰۲:
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۴) (فیبا).
یادداشت	: کتابخانه
موضوع	: سیریک
رده بندی کنگره	: ۲۱۳۹۴م۶۵۰/۱۹۵۵۳۲
رده بندی دیویی	: ۷۳۳۲/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۱۱۸۱۶۹

شهرستان سیریک از دیروز تا امروز

مولف: علی شاهوماهی گیر

ناشر: دارالتفسیر

تیراژ: ۳۰۰۰ دوره

چاپخانه: وفا

نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۴

قیمت دوره: ۴۰۰۰۰ تومان

شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۵-۴۹۷-۳-۱

شابک ج ۱: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۵-۴۹۸-۳-۱

شابک ج ۲: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۵-۴۹۹-۰-۲

فهرست مطالب

۲۱	 دیاجه
----	-------------

فصل اول: کلیات

۲۹	 شهرستان سیریک
۳۲	 موقعیت جغرافیایی
۳۳	 شکل نقشه جغرافیایی سیریک
۳۴	 وجه تسمیه
۳۵	 سیریک
۴۰	 سیریک نام دو موضع جغرافیایی دیگر در روی زمین
۴۰	 بیابان
۴۴	 گیاهان
۴۵	 گیاهان
۴۵	 پیدایش و استقرار

فصل دوم: جغرافیای طبیعی شهرستان سیریک

۵۱	 زمین شناسی
۵۱	 شکل ظاهری زمین (فیزیوگرافی و توپوگرافی)
۵۳	 امکان سنجی حوادث غیر مترقبه طبیعی (زلزله، سیل و ...)
۵۴	 گسل جیرفت
۵۴	 گسل میناب (زندان)

۵۴	 گسل زاگرس مرتفع
۵۴	 گسل معکوس اصلی زاگرس
۵۶	 بلندی از سطح دریا
۵۷	 ناهمواریها
۵۷	 ناحیه کوهستانی
۵۸	 بیر یا کوه‌های مریخی
۵۹	 دشت‌ها
۵۹	 الف - دشت‌های شیرین
۶۰	 ب - دشت‌های نهر ساحلی (شوره زار - سورغ)
۶۱	 ارتفاعات ساحلی
۶۲	 رودهای شهرستان سیریک
۶۳	 رودخانه جومحله (رزانی - ازانی)
۶۳	 رودخانه گز
۶۵	 رودخانه هیوه
۶۵	 رودخانه چالاک
۶۵	 رودخانه آب شور
۶۶	 رودخانه سیریک (کل گر)
۶۶	 رود بریزگ
۶۶	 رود درّ
۶۶	 رود کرنی
۶۶	 رود گلی
۶۷	 رود شهندر
۶۷	 رود گرکاشکی
۶۷	 رودخانه چاهی
۶۷	 رود کنارجو

۶۸	رود کرپان
۶۸	رود سرارود
۶۸	رودخانه گروگ
۶۸	خورهای شهرستان سیریک
۶۹	خور آدینی
۶۹	خور سیریک
۷۰	خور میگل (نیم ریخ)
۷۰	خور قندی
۷۰	خورهای حد فاصل کرپان تا بریزگ
۷۱	خور جومحله
۷۱	خور چالاک
۷۱	گولم (کمب) های شهرستان سیریک
۷۲	سدهای شهرستان سیریک
۷۳	سد کنار جو
۷۳	سد سرارود
۷۴	سد کرپان
۷۴	سد خاکی بتنی بیابان
۷۴	سدهای رو سیریک
۷۵	سد کلاوی
۷۵	گل افشان ها یا پوراف ها
۷۵	گل افشانهای پوراف
۷۶	گل افشان های پریشتران
۷۷	گل افشان پوراف سرزه
۷۷	عارضه طبیعی هویداد
۷۷	هویداد اسپرک

- ۷۷ هو باد کچل کشته
- ۷۸ هو باد تنگ گروگ
- ۷۸ هو باد آب درمان کلموئی
- ۷۸ دریاچه نمک گلر بند
- ۷۸ دریاچه آب شیرین بحل
- ۸۲ غارهای شهرستان سیریک
- ۸۲ غار تاریکستان کلمویی
- ۸۲ غار سه خانه سرزه
- ۸۳ غار دره لک
- ۸۳ غار پاتل
- ۸۳ غار پالور
- ۸۳ غار کوه چاهی
- ۸۴ غارهای لیحوی کوند
- ۸۴ غارهای کوه اسپرک
- ۸۴ چشمه‌های شهرستان سیریک
- ۸۴ چشمه شی محمد کلمویی
- ۸۵ چشمه آبشار ترمپک
- ۸۵ چشمه آبشار ترمپک سرارو
- ۸۵ قنات در شهرستان سیریک
- ۸۶ کُنب در شهرستان سیریک
- ۸۷ آب و هوای شهرستان سیریک
- ۸۹ بادهای محلی
- ۸۹ باد کاوش
- ۹۰ باد سهیلی
- ۹۰ باد شمال

۹۰		باد هیران
۹۰		باد فارسی
۹۰		باد لوار
۹۱		باد ناشی (نعشی)
۹۱		باد شرجی
۹۱		بادهای محلی در دریا
۹۲		ایستگاه‌های هواشناسی
۹۳		اقلیم شهرستان سیریک
۹۴		بارندگی سالیانه

فصل سوم: جغرافیای انسانی شهرستان سیریک

۱۰۱		جمعیت
۱۰۴		جمعیت شهرستان بر حسب محل سکونت شهری و روستایی
۱۰۷		جمعیت شهرستان سیریک بر حسب جنس

فصل چهارم: جغرافیای سیاسی شهرستان سیریک

۱۱۹		موقعیت ژئوپلیتیک (آب‌های سرزمینی)
۱۲۱		تاریخ سیاسی و پیشینه تقسیمات کشوری
۱۲۳		پیشدادیان
۱۲۴		کیانیان
۱۲۷		دوره مادها
۱۲۸		دوره هخامنشی
۱۳۰		دوره مقدونی (اسکندر و جانشینانش، سلوکی‌ها)
۱۳۵		جانشینان اسکندر
۱۳۶		اشکانیان
۱۳۶		دوره ساسانیان
۱۳۷		ظهور اسلام

۱۴۷	وجه تسمیه مکران.....
۱۵۰	تاریخ مکران.....
۱۵۳	صفاریه.....
۱۵۳	آل بویه.....
۱۵۵	سلجوقیان.....
۱۵۶	ملوک هرموز (از سلجوقیان تا اوایل دوران صفوی).....
۱۶۰	مبارزه پرتغالیها در کرانه‌های مکران.....
۱۶۲	میر جانک میر دگار.....
۱۶۴	میر محمد جلی.....
۱۶۷	اخراج پرتغالی‌ها و مریمع ایران بیابان و جاسک.....
۱۶۸	حکام بیابان و سیریک در دوران سلسله صفوی - بعد از انقراض ملوک هرموز.....
۱۶۹	میرحاجی اول.....
۱۷۱	میرحاجی و خروج از تابعیت شاهان صفوی.....
۱۷۲	جنگ حاکم بندرعباس و میرحاجی اول.....
۱۷۳	دستگیری میرحاجی در سفر دریایی حج.....
۱۷۴	نجات میرحاجی از اسارت.....
۱۷۷	آخرین رویارویی میرحاجی و حاکم بندرعباس.....
۱۸۱	افشاریه (۱۱۴۸ - ۱۲۱۸ق).....
۱۸۲	زندیه (۱۱۶۳ - ۱۲۰۹ق).....
۱۸۴	دوره قاجاریه (۱۲۰۹ - ۱۳۴۴ق).....
۱۸۴	الف - تا قبل از مشروطه.....
۱۸۶	بیابان و اعراب عمان.....
۱۹۵	حمله بهارلوها به مناطقی از شهرستان سیریک ۱۲۹۷ هـ.ق.....
۱۹۶	ملاحیدر و طاهر محمد در مقابل بهارلوها.....
۱۹۷	دستگیری میرعبدالنبی نوشیروانی سال ۱۳۰۴ هجری قمری.....

۱۳۱۶	ه‌ق شرکت حاکمان بیابان و جاسک در جنگ لنگه.....	۲۰۰
۱۳۲۴	وقایع سال ۱۳۲۴ هجری قمری.....	۲۰۱
۱۳۲۵	اختلاف بین میرحاجی میرحسین و فرزندان میرعبدالنبی.....	۲۰۳
۱۳۲۵	۱۳۲۵ هجری قمری دستگیری برکت و نجات او.....	۲۰۵
۱۳۲۵	ه‌ق. نبرد میربرکت با حسین کله کن حاجی آبادی.....	۲۰۶
۱۳۲۸	وقایع سال ۱۳۲۸ هجری قمری.....	۲۰۷
۱۳۲۹	وقایع سال ۱۳۲۹ هجری قمری.....	۲۰۷
۱۳۲۹	رد پای از تجارت اسلحه در بیابان (شهرستان سیریک).....	۲۰۷
۱۳۲۹	جنگ قوای انگلیسی با میربرکت (۱۳۲۹ هجری قمری).....	۲۱۱
۱۳۲۹	حمله آخر بهار به میناب.....	۲۱۲
۱۳۳۵	جنگ میربرکت با سروان کهنش خان - ۱۳۳۵ ه‌ق.....	۲۱۲
۱۳۴۰	میر مصطفی خان و خلع از قدرت (وقایع ۱۳۳۴ ه‌ق تا ۱۳۴۰ ه‌ق).....	۲۱۴
۱۳۴۰	جنگ میربرکت با ضرغام السلطنه و خلع از فراوان وارده بر روستاهای شمال شهرستان سیریک.....	۲۱۴
۱۳۴۰	آخرین سالها و اقدامات میر برکت.....	۲۱۸
۱۳۴۰	ایل طاهری و روابط آنان با میرهای بیابان و جاسک.....	۲۱۹
۱۳۴۰	واقعه چه بغان (چاه بگان) - ۱۳۴۰ هجری خورشیدی.....	۲۲۰
۱۳۴۰	آخرین دستگیری میربرکت خان ۱۳۴۰ خورشیدی.....	۲۲۳
۱۳۴۰	بیابان بعد از میرها و حاکمیت خاندان طاهری در دوره پهلوی.....	۲۲۷
۱۳۴۰	رد پای از تجارت برده در بیابان.....	۲۲۹
۱۳۴۰	دوست محمد یزدانپناه و نجات ربوده شدگان به فجیره.....	۲۳۳
۱۳۴۰	بیابان در تقسیمات کشوری دوران پهلوی.....	۲۳۳
۱۳۴۰	بخشداران بیابان.....	۲۳۵
۱۳۴۰	واقعه ربوده شدگان میناب در ۱۳۴۳ خورشیدی و ظهور کامل رئیس علی جلال نیکخواه.....	۲۳۶

- ۲۳۹ بخش بیابان در دوران انقلاب اسلامی
- ۲۴۰ شهید علی ترکمانی اولین شهید انقلاب اسلامی در شهرستان سیریک
- ۲۴۱ جنگ تحمیلی و شهدا و ایثارگران شهرستان سیریک
- ۲۴۱ شهید احمد ذاکری اولین شهید جنگ تحمیلی
- ۲۴۴ شهید علی نمرودی اولین شهید بسیجی شهرستان سیریک
- ۲۴۶ شهید حسن علیدادی
- ۲۴۶ شهید احمد جعفری یادگار والفجر هشت
- ۲۴۷ شهید موسی قلندری
- ۲۴۹ شهید حسن زارعی
- ۲۵۰ شهید غلام قورچی زاده بسیجی شهید
- ۲۵۱ شهید مراد قلندری
- ۲۵۲ شهید حسین جعفری
- ۲۵۲ شهید عبدالله قورچی زاده روحانی شهید
- ۲۵۳ جانبازان و آزادگان شهرستان سیریک
- ۲۵۳ حسن آذرگون جانباز و آزاده شهرستان سیریک
- ۲۵۴ اسماعیل علیدادی جانباز و آزاده شهرستان سیریک
- ۲۵۵ عباس شرفی بسیجی جانباز
- ۲۵۶ درویش فولادی جانباز جنگ تحمیلی
- ۲۵۷ حسین کرمی
- ۲۵۸ موسی نمرودی محمد
- ۲۵۹ موسی نمرودی محمد اسماعیل
- ۲۶۰ حادثه هواپیمای مسافربری بندرعباس دبی
- ۲۶۱ مروری بر جایگاه بیابان در تقسیمات کشوری
- ۲۶۴ تشکیل دهستان سیریک تابع بخش میناب
- ۲۶۵ بیابان و تقسیمات کشوری در اوایل انقلاب

انتزاع چند روستا از بخش بیابان و الحاق به شهرستان جاسک (۱۳۶۶ خورشیدی)	۲۶۶
به وجود آمدن شهرها در شهرستان سیریک	۲۶۸
ارتقای بخش بیابان به شهرستان سیریک	۲۷۰
روستاهای خالی از سکنه شده شهرستان سیریک	۲۷۱
سیریک و بیابان در کتاب‌ها و منابع گذشته	۲۷۳
سیریک و بیابان در نوشته‌های جهانگردان و مورخان خارجی	۲۷۳

فصل چهارم: جغرافیای بخش‌ها، دهستان‌ها و شهرها

بخش‌های شهرستان سیریک	۲۸۰
بخش مرکزی	۲۸۰
بخش بمانی	۲۸۱
دهستان‌های شهرستان سیریک	۲۸۲
دهستان سیریک	۲۸۲
دهستان بمانی	۲۸۳
دهستان بیابان	۲۸۴
جمعیت دهستان بیابان	۲۸۸
دهستان شاهمردی (شهیدمردان)	۲۸۸
شهرهای شهرستان سیریک	۲۸۹
بندر سیریک	۲۹۰
محله‌های شهر بندر سیریک	۲۹۳
محله بیلابی	۲۹۳
محله چالاکو	۲۹۶
محله کتکی	۲۹۷
جمعیت بندر سیریک	۲۹۷
مساجد بندر سیریک	۳۰۰
شهر گروک	۳۰۰

۳۰۲	معنای لغوی و وجه تسمیه گروک یا گروگ
۳۰۴	گروگ در متون قدیمی
۳۰۵	جمعیت و خصوصیات جمعیتی شهر گروک و ترکیب آن
۳۰۷	ساختار جنسی جمعیت
۳۰۷	وضع سواد
۳۰۸	طرح توسعه گروک
۳۰۸	دین و زبان
۳۰۹	مساجد گروک
۳۰۹	سایر نهادهای و موسسات گروگ
۳۰۹	دارالایام معراج گروک
۳۱۰	گورستان گروک
۳۱۰	آثار باستانی
۳۱۱	منابع تامین آب
۳۱۱	شهر بندر کوهستک
۳۱۴	وجه تسمیه بندر کوهستک
۳۱۴	باستان شناسی و قدمت کوهستک
۳۱۶	کوهستک در منابع قدیمی
۳۱۷	مالیات بندر کوهستک
۳۱۸	اسکله بندر کوهستک
۳۱۸	اقتصاد بندر کوهستک
۳۱۹	گمرک بندر کوهستک
۳۲۲	بازارچه مرزی مکران بندر کوهستک
۳۲۲	بندر صیادی کوهستک
۳۲۳	شرکت تعاونی سیلان بندر کوهستک
۳۲۳	سوابق ورزشی بندر کوهستک

۳۲۳	جاذبه‌های گردشگری
۳۲۴	مساجد و مراکز مذهبی بندر کوهستک
۳۲۵	جمعیت بندر کوهستک
۳۲۵	سایر موسسات و نهادهای بندر کوهستک

فصل ششم: جغرافیای اقتصادی و زیربنای توسعه شهرستان سیریک

۳۲۹	اقتصاد در شهرستان سیریک
۳۳۰	ماهیگیری و صیادی در شهرستان سیریک
۳۳۱	ظرفیت‌های شیلاتی شهرستان سیریک
۳۳۱	الف - بندر صیادی
۳۳۱	۱ - بندر صیادی کوهستک
۳۳۲	۲ - بندر صیادی آذینی
۳۳۲	۳ - بندر صیادی سیریک
۳۳۳	ب - اسکله، موج شکن و پناهگاه‌های ساحل
۳۳۳	اسکله‌های بندر چند منظوره سیریک
۳۳۳	موج شکن‌های بندرگاه چند منظوره سیریک
۳۳۳	اسکله بندر صیادی کوهستک
۳۳۴	اسکله صیادی خور آذینی
۳۳۴	سایر اسکله‌های در دست ساخت
۳۳۴	ج - مراکز تخلیه صید
۳۳۵	د - شرکت‌های تعاونی خدمات صیادی
۳۳۵	ه - سایت‌های تکثیر و پرورش آبزیان
۳۳۶	سایت‌های تکثیر میگو
۳۳۷	سایت‌های پرورش میگو
۳۳۸	صنایع شیلاتی
۳۳۸	۱ - کنسرو سازی

- ۲ - پودر ماهی ۳۳۸
- ۳ - یخ سازی ۳۳۹
- کارخانه یخ سازی صدف میشی ۳۳۹
- ۴ - واحدهای فرآوری شیلاتی ۳۳۹
- واحد فرآوری شرکت تعاونی سیلان بندر کوهستک ۳۴۰
- واحد فرآوری رفیعی زاده سیریک ۳۴۰
- واحد فرآوری شرکت عمل آوری آبزیان میناب ۳۴۰
- ۵ - تدای آبزیان ۳۴۰
- ز - کارگاههای بنج سازی و قایق سازی ۳۴۰
- الف - کارگاه بنج سازی غلامرضا جهانگیری بلطافی گهردو ۳۴۱
- ب - شرکت شنا سازی ایمان سیریک ۳۴۱
- روش های صید در شهرستان سیریک ۳۴۲
- چل بند ۳۴۲
- حوربند ۳۴۲
- کالده ۳۴۳
- چاردهمی ۳۴۳
- پارو ۳۴۳
- کری ۳۴۴
- مشتا ۳۴۵
- قلاب ۳۴۵
- روش های جدید صید ۳۴۶
- صید گوشگیر ۳۴۶
- صید لانگ لاین ۳۴۷
- ترال ۳۴۷
- صید به روش پرساین ۳۴۸

۳۴۸	صید گرگور.....
۳۴۸	صید با قفس.....
۳۴۹	محدوده صید صیادان شهرستان سیریک.....
۳۴۹	توربافی در شهرستان سیریک.....
۳۴۹	گرگوربافی.....
۳۵۰	تجارت در شهرستان سیریک.....
۳۵۱	بنادر تجاری و گمرکات شهرستان سیریک.....
۳۵۱	تاریخچه گمرکات شهرستان سیریک.....
۳۵۳	گمرک سیریک.....
۳۵۴	فعالیت گمرک سیریک در سال ۱۳۹۱.....
۳۵۵	انواع محموله‌های صادراتی.....
۳۵۶	گمرک بندر کوهستک.....
۳۵۷	بازارچه‌های مرزی.....
۳۵۹	بازارچه مرزی مکران بندرکوهستک.....
۳۵۹	بازارچه مرزی بندر سیریک.....
۳۶۰	تعاونی مرزنشیان سیریک و حومه.....
۳۶۰	تعاونی‌های لنجداران شهرستان سیریک.....
۳۶۱	نواحی و شهرک‌های صنعتی در شهرستان سیریک.....
۳۶۱	نمک صنعتی.....
۳۶۱	کارخانه‌های تولید آجر سفال.....
۳۶۲	صنعت نساجی.....
۳۶۳	زیرساخت‌های دیگر توسعه در شهرستان سیریک.....
۳۶۳	امکانات بانکی در شهرستان سیریک.....
۳۶۴	وضعیت راه‌های شهرستان سیریک.....
۳۶۵	راه آهن.....

۳۶۶	 راه شوسه
۳۶۷	 راه‌های هوایی
۳۶۸	 راه‌ها و مسیرهای دریایی
۳۶۹	 برق در سیریک
۳۷۱	 آب شهری و روستایی
۳۷۲	 مالیات در شهرستان سیریک
۳۷۵	 پست در سیریک
۳۷۵	 مخابرات در شهرستان سیریک
۳۷۸	 بهداشت و درمان در گذشته
۳۷۹	 روشهای درمانی در گذشته
۳۸۰	 تهیه گیاهان دارویی
۳۸۰	 چارماهنگ
۳۸۱	 سراک
۳۸۱	 سداف
۳۸۱	 کَلَنْفَر (میخک)
۳۸۲	 کُنْدِر
۳۸۲	 کُنرتاخ
۳۸۲	 مور
۳۸۲	 هوم
۳۸۳	 اَشپیوس
۳۸۳	 چلّ و چار درمان
۳۸۳	 زنجبیل
۳۸۳	 آلور
۳۸۴	 سک و جاوشیر
۳۸۴	 جاوشیر یا جاوشیر

۳۸۴	ازگند یا هرگن.....
۳۸۴	اسپند PEGANUM HARMAD.....
۳۸۴	هله جور یا کله جور.....
۳۸۴	برنچاشک.....
۳۸۴	زنجبیل.....
۳۸۵	هنگ یا شیرآهنگ.....
۳۸۵	مومناپی.....
۳۸۵	دبرق.....
۳۸۵	گوهرت.....
۳۸۵	آویشن.....
۳۸۵	چارماهنگ.....
۳۸۶	تلی (خاکشیر).....
۳۸۶	کلپورگ.....
۳۸۶	آزموده.....
۳۸۶	۴۴درمان.....
۳۸۶	دیگر داروهای گیاهی.....
۳۸۷	نام و مشخصات برخی بیماریهای قدیمی.....
۳۸۷	بی ور.....
۳۸۷	گرمپیک.....
۳۸۷	گر.....
۳۸۸	شومک.....
۳۸۸	شرطه.....
۳۸۸	مغینو.....
۳۸۸	کش و بمیل.....
۳۸۸	کش و کُگ یا کش و کُغ.....

۳۸۸		دراگ یا دراغ
۳۸۹		سینه تنک
۳۸۹		مُباه
۳۸۹		دِمش
۳۸۹		سهرک
۳۹۰		هیسکو
۳۹۰		شب کاری
۳۹۰		لیری شل
۳۹۰		مُودزی
۳۹۰		دُمپرگ یا پیندرک
۳۹۱		گلرئین
۳۹۱		شیرگو
۳۹۱		بوخُم
۳۹۱		عَرگ (اوریون)
۳۹۱		پیشینه بهداشت نوین در سیریک
۳۹۴		بهزیستی در سیریک
۳۹۵		هلال احمر سیریک
۳۹۶		کمیته امداد امام خمینی علیه السلام
۳۹۸		طرح مددجویی
۳۹۸		طرح شهید رجایی
۳۹۹		حمایت از خانواده‌های زندانی
۳۹۹		بیمه درمان اقشار نیازمند
۳۹۹		طرح اکرام (کمک به ایتم)

وسایح

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خاتم الأنبياء والمرسلين وعلى آله
الظاهرين وصحبه الأخيار اجمعين والمسلمين لهم بإحسان الى يوم الدين

با حمد و ثنای لایزال و درود بر سرور کائنات و خاندان پاک و یاران
باوفایش، شکر و سپاس به درگاه لایزال که بر این مندهاش توفیق پژوهش و
تحقیق در گستره شهرستان سربیک، زادبوم و مسقط الرأس را عنایت فرمود تا در
راستای کلام پاکش که فرمودید، قل سیروا فی الأرض فانظروا کیف بدأ الخلق ثم الله
ینشی النشأة الآخرة ان الله علی کل شیء قدیر، شناخت زوایای پیدا و پنهان این گستره
را در عرصه جغرافیای طبیعی، انسانی، تاریخی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و
امنیتی به منظور شناخت و تأمین اهداف توسعه همه جانبه و پایدار و حصول
سعادت دنیا و آخرت ساکنان این سرزمین، به اتمام برسانم و آن را در قالب
مجموعه‌ای مجلد برای استفاده جویندگان و پژوهندگان این عرصه منتشر سازم
باشد که این گام کوچک طلیعه‌ای برای کارهای سترگ دیگری گردد که نسل
حاضر و نسل‌های پیش رو به آن همت خواهند گماشت.

بدون شک هر جامعه‌ای برای دست یابی به اهداف توسعه پایدار و همگن

نیازمند شناخت ابعاد و زوایای مختلف وجودی خویش است و هیچ توسعه و پیشرفتی در عرصه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و امنیتی رقم نخواهد خورد مگر آنکه ظرفیت‌های پیدا و پنهان آن جامعه به درست شناخته شوند و از تجربیات گران سنگ نسل‌های پیشین که در بستر تاریخ به دست آمده بهره گرفته شود و از خلال آن طرحی همه جانبه و مبتنی بر بنیان‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی آن سرزمین تهیه گردد.

وقتی در اوایل دهه هفتاد خورشیدی کتاب‌ها، جزوه‌ها، فرهنگ نامه‌های مختلف به نثر، نظم و شعر از مردم استان هرمزگان وارد بازار فرهنگی می‌شد، شوق و علاقه من که پیش از این با درج مقالاتی در تنها نشریه استان بروز یافته بود، برای به سرانجام رساندن کتابی مشتمل بر ظرفیت‌های مختلف منطقه بیابان شهرستان سیریک امروز در افروخته می‌گشت. هنگامی که به موسیقی دل فریب امواج بر کرانه‌های دریای عمان (مکران) گوش دل می‌سپردم، وقتی کلات کوهستک را با قامتی استوار با آنچه در منابع تاریخی از آن می‌خواندم، مقایسه می‌کردم، وقتی داستان‌ها و قصه‌های سلسله وار قلعه شاداب و کالاگت را در شب نشینی‌های شب‌های سرد زمستان می‌شنیدم، وقتی کلات میرحاجی را که مصالح آن بر بنیانش فرو ریخته، می‌دیدم و نام گم‌شده‌های قدیمی بریزگ، کرتان، سیریک، زیارت و کوهستک را در کتاب‌ها می‌خواندم و در پی نام سندباد بحری لای سطرهای کتاب‌های مختلف می‌گشتم و از قبرستان‌های قدیمی پیش از اسلام و سنگ نبشته‌های قبرهای دوران ایلخانی به بعد دیدن می‌کردم و از طاق و گنبد فرو ریخته گنبد حریره در تل زنبر عکس می‌گرفتم، و از گندم زارهای وسیع و پهناوری که از دشت کلاوی و کرانه‌های جومحله تا دورترین پهنه بیابان می‌شنیدم و از کشت پنبه و کارگاه‌های نساجی و صادرات خرما، کلونت و فراورده‌های نخلی به کرانه‌های جنوبی خلیج فارس و دریای عمان و کشورهای آفریقای داستان‌ها و حکایاتی می‌یافتم، عزم و اشتیاق من برای به پایان رساندن

کتابی که از سالهای نخستین دهه هفتاد فیش برداری و پژوهش‌هایش را آغاز نموده بودم بیشتر می‌شد.

اگر چه پا نهادن در این عرصه مستلزم داشتن دانش، آگاهی و تلاش ویژه‌ای بود که من آن را در خود نمی‌دیدم ولی به لطف همکاری و مدد نسل پرغرور امروز این خطه، این مهم بحمدالله اگر چه دیر و سخت ولی بالأخره محقق گردید و امروز بعد از دو دهه تلاش، بررسی و پژوهش، جستارهای خویش را پیش روی علاقه‌مندان نهاده‌ام. برای این کار ساعت‌ها در محفل بزرگان و مردان و زنانی نشستم که از تاریخ و گذشته این سرزمین سخن می‌گفتند. نسل‌های قدیمی را می‌دیدم و اگر چه بسیاری از سواد خواندن و نوشتن محروم بودند، اما زوایای پنهانی از تاریخ و فرهنگ این زادبوم را در کلام ساده و بی‌آلایش آنان می‌یافتم.

گستره‌ای که این جستار را مندرج‌الجغرافیا، تاریخ، اقتصاد و فرهنگ مورد کنکاش قرار گرفته است، گستره‌ای است که به نام بیابان دیروز و شهرستان سیریک امروز شناخته می‌شود. این گستره جغرافیایی را هنوز در بسیاری از مجامع غیررسمی به نام بیابان و گیوان یا گیابان می‌نامند. این گستره ۷ سال پیش از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۷ مراحل ارتقای آن از بخش بیابان به شهرستان سیریک محقق گردید و نام آن از بیابان به سیریک که در آن بخش بود تغییر پیدا نمود. این گستره قبل از این و قبل از تأسیس بخش بیابان نام دهستان سیریک داشته است به عبارت دیگر پیش از تأسیس بخش بیابان نامی که این گستره در تقسیمات کشوری، دهستانی در بخش میناب تابع شهرستان بندرعباس بود، به نام دهستان سیریک شناخته می‌شد هر چند که قبل از این نام بیابان همواره برای نامیدن این گستره در ادوار مختلف تاریخی مورد نظر و استفاده بوده است و در همه اسناد و منابع پیش از این، زواژه بیابان برای نامیدن این خطه استفاده می‌شده و به عنوان مثال در التزام نامه امام مسقط به والی فارس که بلوک عباسی و عواید گمرکی مربوط به آن را به اجاره داشته است، این گستره تا

تنگ سدیج به نام بیابان شناخته می‌شده و در دوره‌ای در زمان ناصرالدین شاه قاجار نیز به جاسک، جاسک بیابان گفته شده است و سیریک نام روستایی در میانه این گستره بوده که گاهی کلانتر و ضابط بیابان در آن سکونت داشته است و قلعه‌ای نیز در آن بوده که امروز به نام سیریک کهنه شناخته می‌شود. بنا بر این بیابان دیروز، امروز به نام شهرستان سیریک شناخته می‌شود. شهرستانی که با عنایت به قرار گرفتن در کرانه‌های دریای عمان (مکران) و داشتن بیش از یکصد کیلومتر کرانه آبی از هر حیث در جغرافیای توسعه استان هرمزگان و ایران عزیز می‌تواند نقش آفرین باشد و این در کلام رهبر فرزانه انقلاب اسلامی به عنوان گنجی تعبیر شده است.

کتاب پیش رو در برارنده تعریف و شناسه‌ای از این سرزمین از زوایه دید اینجانب است و مشتمل بر هفت فصل است. در بخش اول کتاب به معرفی شهرستان سیریک و تعریف کلیات در این خصوص از جمله وجه تسمیه، شکل نقشه و ... پرداخته شده است. در فصل دوم به جغرافیایی طبیعی این سرزمین اختصاص یافته است و زمین شناسی، شکل ظاهری، امکان سنجی حوادث طبیعی، بلندی از سطح دریا، ناهمواریها، رودها، غارها، سدهای خاکی، گل افشان‌ها، چشمه‌ها، غارها و دیگر مولفه طبیعی مورد توجه و بررسی قرار گرفته‌اند. در فصل سوم به جغرافیای انسانی و ساختار جمعیتی این شهرستان اختصاص دارد. در فصل چهارم نیز جغرافیای سیاسی این سرزمین از دوران اساطیری تا امروز سلسله وار مورد کنکاش و بررسی قرار گرفته و در فصل پنجم بخش‌ها، دهستان‌ها و شهرهای شهرستان سیریک معرفی شده‌اند. در فصل ششم جغرافیای اقتصادی و زیربنای توسعه این شهرستان مورد توجه قرار گرفته است. در فصل هفتم نیز به معرفی جغرافیای فرهنگی این شهرستان پرداخته شده است. در این فصل که یکی از فصل‌های بزرگ کتاب است در بخش‌های مختلفی به معرفی مؤلفه‌های متعدد فرهنگی این خطه اشاره شده است در فصل هشتم که

آخرین فصل کتاب است نیز پوشش گیاهی و جانوری شهرستان سیریک معرفی شده است.

امروز که بحمدلله در سایه تلاش و کوشش فرزندان این سرزمین، پرتوهایی از انوار پیشرفت و توسعه این خطه، در منظر دید و نگاه هر بیننده‌ای در تالو و روشنایی است، به برکت بهره‌گیری از تجربیات گرانسنگ نسل‌های دیروز و امروز این سرزمین و همت و پشتکار فرزندان این آب و خاک است. نگاه‌هایی که به فردا و مردمانی پر فروغ دیگری چشم دوخته‌اند تا در سایه نگاه رهبر فرزانه انقلاب اسلامی، با ساحل عظیم و طولانی این خطه را بسیار حساس و به عنوان گنجی قلمداد فرموده‌اند. بتوان آینده‌ای بسیار بهتر از امروز را برای این خطه رقم زد. تلاش این جانب نیز پژوهش و نگارش این کتاب در همین راستا استوار بوده است. اکنون که این کتاب به عنوان ششمین کتاب اینجانب، در اختیار برنامه ریزان، مدیران، دانشجویان و علاقمندان این عرصه قرار دارد جا دارد از سر شوق دستان پر محبت تمامی کسانی را که در طول این مدت یار و یاور اینجانب بوده‌اند به گرمی فشرده صمیمانه‌ترین درود و سپاس‌ها را تقدیم شان نمایم. چرا که اگر حمایت‌های بیدریغ و مساعدت‌های بی‌ثباته آنان نبود، این مهم محقق نمی‌گردید. در رأس همه ی اینان برادر ارشد و صالح و برادرم حسن، پسر عمو و برادرم ابوالحسن زارعی، پسر خاله و برادرم خالد حاجی عباس فردرحمانی قرار دارند که از دیرباز در تمامی مراحل زندگی به مادر والدین و دیگر اعضای خانواده‌ام در کنارم بوده‌اند، بعد از این دوستان و همشهریان ارجمندم مردم گهر دو عزیز را نیز شایسته بهترین درودها و سلام‌ها می‌دانم. سرور ارجمندم استاد عبدالحمید سعدینی شهردار محترم مرکز شهرستان که در این خصوص همواره دغدغه داشته و یار و مددکار اینجانب بوده‌اند.

در کنار این عزیزان که حمایت‌های مادی و معنوی اشان برای عبور از گردنه‌های صعب العبور زندگی تأثیرگذار بوده، راهنمایی و اطلاعاتی افراد و

شخصیت‌های زیادی در تکمیل نوشته‌های این کتاب مؤثر و مفید بود که جا دارد به نمایندگی از همه آنان از آقایان شیخ حسین امامی، شیخ حاج عیسی ملاحی، مراد زرهی، مهندس مصطفی طاهرزاده، حاجی عباس فردرحمانی، مسعود رئیسی (بندر کوهستک)، محمد قورچی زاده (روابط عمومی فرمانداری سیریک)، حسین فولادی (روتان)، حاج ابراهیم حاجی یوسف ملاحی (بندر کوهستک)، عادل کمالی و نوح رحمانی (بندر سیریک)، منصور و مهندس امیر طاهرزاده (گز)، عبدالله بیمی (کلموئی)، عباس جهان الدینی (شمجو)، محمد آراسته و مراد غلامی (گروگ)، علی شهرسانی (امارات، گهر دو)، ابراهیم زمانی (کناردان)، علی امینی فر (سیریک کهنه)، عبدالله دوستعلی زاده (سرزه)، عبدالله آریان پور (بندر عباس) و بخشداران و فرمانداران ادوار در شهرستان سیریک (بویژه جناب آقای احمد جمادینی، خستدار مرکزی سیریک، احمد محمدی، مهندس محمد زرهی، موسی صالحی) مدیران ادارات و نهادهای شهرستان سیریک، و به نمایندگی از آنان از آقایان شعبانی (تابع طبیعی) و بازین (بنیاد مسکن) و ... به شکل ویژه تشکر و قدردانی نمایم.

در پایان شایسته است اعلام نمایم کتاب حاضر به طور قطع و یقین دارای نواقص و اشتباهاتی است که لازم است نسبت به اصلاح و رفع نواقص آن اقدام شود لذا از کلیه خوانندگان عزیزی که موفق به مطالعه این کتاب می‌شوند تقاضا می‌نمایم پیشنهادات، انتقادات و نظرات خویش را برای اصلاح در متن کتاب در چاپ‌های بعدی به آدرس mahigirali@gmail.com و یا شماره تماس ۰۹۱۷۱۶۵۲۱۴۵ اعلام فرمایند.

(ابومحیی الدین) علی شاهو ماهی گیر
گهر دو - بخش بمانی - شهرستان سیریک
۱۶ آذر ماه ۱۳۹۴

مطابق با ۲۴ محرم الحرام ۱۴۳۷
و هفتم نوامبر سال ۲۰۱۵ میلادی